

Karen Felter Vaucansons prædiken 4. søndag efter helligtrekonger

Taler

Karen Felter Vaucanson
Præst

Dato

2. februar 2025

Sted

Christians Kirke, Christianshavn

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 8, vers 23-27

Salmer

739, 305, 36 // 149, 696

1 Jeg tør godt sige, at alle os der sidder her har oplevet at være i stormvejr. Vi har alle i en eller anden udstrækning erfaringer af, at der er noget der truer med at overmande os. Noget vi ikke kan kontrollere.

5 Der er det ydre stormvejr: Åbne konflikter i familien eller på arbejdspladsen. Vi siger at nogen er kommet i noget af en shitstorm hvis vedkommende har fået hele den offentlige mening mod sig. Der er klimaet, krigene og usikkerheden.

10 Der er det indre stormvejr. Nogle gange når jeg passerer folk på gaden tænker jeg på: gad vide hvad de føler? Et menneske kan bære på tårnhøje bølger indeni. Sindet kan være en åben plads for kaos, uro og lidelse. Et smilende menneske, som holder facaden på vej ned ad strøget, kan indeni have det som en vragstump i høj bølgegang.

15 Et menneskes følelsesliv, på godt og ondt, er så uendeligt rigt og komplekst at det alene kan true med at trække os ned i dybet.

20 Den verdenskendte canadiske sanger, Celine Dion har lavet nogle af de største ballader i musikhistorien. Der er ikke noget underspillet over følelserne i hits som ”The power of Love”, ”all by myself” eller ”my heart will go on”. Sidstnævnte i øvrigt titelsangen til Titanic, skibet der gik under på sin jomfrurejse.

Nå, men Celine Dion lider af en meget sjælden sygdom: stiff person’s

syndrome. Det er en autoimmun sygdom der giver meget voldsomme kramper i hele kroppen, og der findes ikke nogen kur for den. Kramperne kommer oftest når hun føler for meget, fx når hun synger og bliver for involveret i sangen.

- 30 Ja, følelser er voldsomme! Et indre stormvejr kan være kortvarigt og lægge sig igen, men det kan også resultere i langvarige lidelser som depression eller angst.

- 35 Evangeliet til i dag, om Jesus der stilner stormen på søen, bliver ofte brugt af præster i forbindelse med en der er død af selvmord.

Når jeg udtrykker det sådan, så er det fordi dem der har erfaring med selvmord mener, at selvmord oftest er noget der overmander en - som en sygdom. Det er
40 ikke en logisk beslutning, men en udefrakommende kraft, der trækker en ned i dybet.

Stormen på søen beskriver denne her overmagt sindets voldsomme bølgegang kan få over et menneske. Men der er også noget uendeligt smukt i det, at Jesus' ord alene kan få bølgerne til at lægge sig. Noget trygt i det at høre, at han kan
45 betvinge selv elementerne.

Og så tiltalen: "Du skal ikke være bange", siger han. "Du er ikke alene. Jeg er her sammen med dig." Og hans ord skærer lige gennem disciplenes og din og min
50 frygt og rædsel, og får alt til at falde til ro.

Men det er ikke altid nok. Det ved vi godt.

55 I ugens løb har jeg gået med overvejelser over denne her tekst i relation til diskussionerne der er omkring aktiv dødshjælp.

Udvalget for en mere værdig død, som regeringen i efteråret 2023 bad om at
60 starte en samtale om 'en mere værdig død', kom i forgårs med deres anbefaling: at terminalt syge med højst seks måneder tilbage at leve i skal kunne få hjælp til at dø.

65 Tanken er jo at give større selvbestemmelse til den, der lider. At give vedkommende en mulighed for, på en human måde, at sige stop og afslutte et udsigtsløst liv i ubærlige smerter. At lytte til den der ønsker at dø, og tage vedkommende alvorligt.

70 Det var en samtale som Mette Frederiksen startede på Folkemødet i 2023. Kort efter viste en meningsmåling at 72 procent af danskerne sagde ja til at tillade aktiv dødshjælp.

75 Men anbefalingerne vækker stærke reaktioner fra mange af dem, der til dagligt arbejder med de syge og døende, fx læger, sygeplejersker og præster.

Flere af dem er gået med i netværket: ”Nej til statsassisteret selvmord.” Gruppen ønsker at nuancere debatten om aktiv dødshjælp, som de synes er blevet for ensidig og positiv.

80

Jeg har hørt én formulere det sådan, at aktiv dødshjælp er de raskes svar på de syges problem.

85 At det er en glidebane og en dør, som ikke kan lukkes igen. De frygter, at flere og flere vil kunne defineres som lidende og få hjælp til at dø.

Også biskopperne i Danmark har i et samlet svar til regeringen udtalt, at ”der er afgørende forskel på at have et samfund, der vil bistå mennesker i fortvivlelse og sygdom med trøst og støtte og gøre, hvad der er muligt for at lindre smerter, og at have et samfund, der vil bistå fortvivlede og lidende mennesker med at tage livet fra dem.”

95 En legalisering af dødshjælp risikerer at lægge socialt pres på den enkelte og undergrave modet til at ligge andre til last - samt at udsætte hele grupper af fysisk eller psykisk lidende og plejekrævende mennesker for en nedvurdering af deres livsværdi fordi vi fortæller dem de ikke er værdige.

100 Det er jo, som alle store etiske spørgsmål, en utrolig kompleks og svær diskussion, og jeg er ikke selv helt afklaret. Men det er samtidig en meget vigtig diskussion at have, og derfor godt at vi taler om det. Det kan jeg kun opfordre

105 til, og derfor bruger jeg også min taletid her på at give nogle vinkler på det, ud fra teksterne til i dag.

Og her er der altså det stærke billede af Jesus, der sidder i båden med os. Vi er ikke alene. Uanset hvor meget angsten river og slider i os, er vi aldrig alene.

110 Det er troens stemme der taler her, gennem stormen. Den insisterer på, at vi bliver holdt oppe i tilværelsens bølgegang. Når det ord får plads, kan det give os mod til at turde færdes frit over dybet, modigt at leve uden frygten for at synke til bunds. Smide frygten overbord og vende os mod livet og medmennesket. Ordet stilner stormen og giver ro. Og her kom jeg til at tænke på orkesteret på
115 Titanic, der spillede salmen ”nærmere gud til dig” mens skibet sank...

I læsningen fra det gamle testamente møder vi Job. Job har ramt bunden. Han
120 har mistet alt: familie, velstand og helbred. Han er der hvor man ikke kan komme længere ned. Og Jobs venner sætter sig ned sammen med ham.

I en hel uge sidder de bare sammen med ham i stilhed og sørger over hans børns død. Det er en del mere medfølelse end de fleste af os kan mønstre i dag når vi
125 møder et menneske i sorg og lidelse.

På et tidspunkt vender Job sig mod Gud, og kræver at Gud forsvarer sig. Hvad har Job gjort, siden han fortjener denne modgang?

130 Jobs Bog er en dramatisk, chokerende tour de force i teologisk ærlighed. Gud forsvarer sig ikke, nej, i modsætning til fortællingen om stormen på søen bliver Gud her selv stormen, der rejser sig og brøler mod Job.

Guds ord er her ikke det, der dæmper stormen, men det, der rejser den. Guds
135 ord lyder i stormen som en åbenbaring der hylder den utæmmede skabelse. Guds tilstedeværelse i alt det skabte, hele tiden på randen af kaos.

Det er ikke tamt betryggende ord, men prøver måske at sige noget om vores tab, vores endelighed, vores sårbarhed som skabninger, der er vævet ind i selve
140 skabelsens struktur.

Er det måske Guds sandhed i stormen: At Gud ikke vil vores angst og lidelse, men Gud vil en verden som er levende, hvirvlende, åben for fremtiden? Og den
145 verden er tilfældigvis vores verden, vores virkelige verden, hvor vi dødelige lever, næres, risikerer, græder, jubler og dør. Og hvor lidelse er uundgåelig. Men hvor der også findes nyt liv. Selv for en så tragisk såret som Job, kan der komme nyt liv.

150 ***

Det er en religiøs og eksistentiel erkendelse, at livet er en gave, givet i sammenhæng og forpligtelse over for andre mennesker, og forgængeligheden og lidelsen et vilkår.

155

Jeg er bange for, at det at gøre liv og død til det enkelte menneskes eget valg er en overanstrengelse af menneskets frihed. Vi lever ikke alene men i relationer, der påvirker os. Det er vanskeligt at stadfæste, hvornår en beslutning om ikke længere at ville eksistere er taget på et helt frit grundlag.

160

Skulle samfundet tage den fulde konsekvens af hævdelser af menneskets frie valg mht. sin egen død, vil det i princippet ikke længere give mening at arbejde for at redde selvmordstruede.

165 Jesus tager aldrig principiel stilling i juridiske og etiske spørgsmål, han møder altid mennesket der hvor det er. I kærlighed og omsorg. Det kan stilne stormen, eller det kan, som et stormvejr, blæse nyt liv i en.

Måske er det først og fremmest det, vi skal gøre. Turde møde vores
170 medmenneske der hvor det er. Turde sidde i stilhed sammen med dem der lider. Turde tage de svære samtaler. Lytte, elske og smide frygten overbord.

Det er kærligheden, der rejser os fra undergang. Så jeg slutter med Paulus' ord i epistelen: Den, der elsker andre, har opfyldt loven. Kærligheden – det at ville
175 den anden – udfolder sig i relationen, og det er netop relationen til Gud og til mit medmenneske, der rejser os fra undergang. I relationen holdes vi fast i et fællesskab, som tåler alt, tror alt, håber alt og udholder alt, og som derfor aldrig ophører, og som derfor oprejser os efter hvert eneste fald – også dødens.

180 Vi er ikke alene!

Amen.

185

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

190

Tags

4. søndag efter helligtrekonger, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-felter-vaucansons-praediken-4-sondag-efter-helligtrekonger>

195

200

205

210

215